

ofnd ; K | Lkfr

M̄- | Hkk"k pUæ] 0; k[; krk | Lkfr

Jh /keþUn xk/kh t̄s jktdh; egfo | ky;]cgj kM+Vyoj%

HkkjrL; çfr"Bs }s | Lkra | LkfrLrFkkA bl Hkkjr"kl dh nks çfr"Bk, j g§ , d | Lkfr
 Hkk"kk rFkk n̄l jh bl dh | LkfrA on t̄s l oë³xykfr~xUfk | Lkfr eäg§ rFkk ; gh on ; K
 dh egÜkk dk xqkxku djrs gA vr% _f"k eñu; k̄ us çe[k i ¥pegk; Kk̄ ds | kFk&I kFk blgha
 onka l s 'kk̄k djrs gA bDdhI ; K&I Lkfr, j cuk; hA ; K djus dk vFk ; gh g§ fd tgk ; K
 gks ogkj dY; k.k vks 'kkfUr LFkkfi r gksA p'kq) k% i rk% Hkor ; fK; kl %A 'kq) vks i fo= cudj
 gh ; K fd; s tkus pkfg, A 'kq) dk vFk g§ cká'kq) rFkk vkJrfjd 'kq) vFk~0; ogkj 'kq) A
 gekjk vUrn%dj.k vR; Ur i fo= gksuk pkfg, A rHkh ge p; fK; kl % ; fK; dgykus ds ; kX;
 cuuA ; fK; cuus ds i 'pk~0; fä ds vUnj l s , s h | xfl/k QSyri g§ fd vki dks ns[kdj
 l Hkh okg! dg mBrs gA ; K eävyx&vyx dÜk; k̄ ds fuogu ds fy, cäk mnxkrk gksk
 rFkk v/o; | cBrs gA _xon ds , d ell= eädgk&

_pka Ro% i k"kekLrs i q ñoku~ xk; =a Roks xk; fr 'kDojh"kA

cäkRoks onfr tkrfot ka ; KL; ek=ka fofeehr mRo%AA¹

; K dk ç/kku v/; {k , oä vf/k"Bkrk cäk dgykrk gA blgä i jkfgr] vFkokl Hkh dgk
 x; k gA dkr; k; u Jks | # eä dgk& cäkuKrkus q kt% cäk dh vkkk ydj gksx.k no
 vkouku djrs gA 'kri Fk eä dgk& pän; a os ; KL; cäk³ cäk ; K dk ân; gksk gA
 mnxkrk ofnd _pkvk dk xku djus okyk gksk gA v/o; | dk dk; l g§ ; K eäfdl h çdkj
 dh fgdk u gks rskjh; cäk.eä blgä ; K dh çfr"Bk dgk çfr"Bk ok , "kk ; K ; n/o; hA⁴
 fu#ä eä dgk& pV/oja bfr ; K uke /ojfr fgdk kdekL rRçfr"kk%Ap⁵ vFk~v/oj ; K dk uke
 g§ftl dk vFk fgdk kjfgr deL gA

þctā.ksu fu"dkj.ks /ke% i Maxkonsks/; s ks Ks 'ppA⁶ egf"kl i ratfy on ds l kfk&l kfk Ng v³xks dks Hkh i <us dks vko'; d crk; kA bu Ng v³xks e s n l jk v³x pdYi p gA dyi l k ds eq; r% pkj Hkn Jks l xál l /ke l rFkk 'kYol l gA bu l xUFks e fo'ksk : i l s dedk.Mfo/kku fof/k ç; kx o l kekftd drk; k dk Kku djk; k x; k gA dedk.Mfo/kku ds fy, fo'kskr% Jks l vks xál l gA ; Kks dks Jks vks LekrZ nks foHkkxks e s foHkä fd; k x; k gA Jfrçfri kfnr gks l s ; k onks e s foospr gks ds dkj.k tks ; Kfo/kku fd; s tkrs g os Jks; K dgykrs gA bue i ks kkl] nk{k; k.k] pkrkL;] l ke; kx] okti s] jktl w] l ks kef.k o v'oeikkfn ; Kks dk o.ku , oaf/kku gA ; s ; K tfVy gks gq Hkh fof/kfo/kku l s fd; s tkrs gq ; K vkd"kl k ds d l rFkk ykHknk; d gks gA

dedk.M dk f}rh; Hkkx xál l e s ckir gksrk g os tks ; K rhu vfxu; k s vFkk~ vkgouh;] xkg R; o nf{.kkfxu l s l k/; g os ; K LekrZ dgykrs gA bu LekrZ Kks ds çfrfnu fd; s tkus okys i ¥pegk; Kkfn çe l xádel gA buds vfrfj ä 16 l Ldkj] xgco's k o uol L; f"V vksn ; Kks dk Hkh blgha e s l ekosk gA bl rjg xál l k dk {ks l ekt e s T; knk çpkfjr gA Jks; Kks e s çk; % dkE; ; Kks dk o.ku gA _f"k n; kuhn l jLorh us vks'oyk; u] xkshky o i k Ldkjfn xál l k ds vuq kj i ¥egk; K & fof/k rFkk l Ldkj fof/k dk fuelk fd; kA mudk l elr fpulu Jfr ij vks/kkfjr gA 0; fä dks çfrfnu vfxugks vo'; djuk pkfg, A de l s de l ksyg vkgfr; k rks vo'; nsh pkfg, A l R; kfkçdk'k e s _f"k n; kuhn fy[krs g & pçR; d eu; dks l ksyg&l ksyg vkgfr vks Ng&Ng ek'ks ?krkfn , d&, d vkgfr dk i fje k U; u l s U; u gksk pkfg, vks tks bl l s vf/kd djs rks cgr vPNk gA bl hfy, vks; l'kj kef.k egk'k; _f"k egf"kl jkt&egkj kts yksx cgr l k gke djrs vks djkrs FkA tc rd bl gke dk çpkj jgk rc rd vks; kbrZ nsk jksks l s jfgr l qks l s i fjr FkkA vc Hkh çpkj gks rks o s k gh gks tk, Ap⁷

egkjkt tud dh l Hkk e s cM&cM _f"k egf"kl fo}ku~ yksks dh 'kkL=h; ppkz gksr jgrh FkhA , dckj muds ; gkj gks okys nh?kz l = ; K e s i /kkj s gq egf"kl mkyd us egkjkt

tud I s ç'u fd; k þ; K dh vkrrek D; k gþþ nþ jk ç'u fd; k& þ; K dk çk.k D; k gþþ rhl jk ç'u fd; k& þ; K dk I kj D; k gþþ tc egkjkt tud vFkok vks fdI h us Hkh mÙkj ugha fn; k rks _f"k míkyd us Lo; a fn; k& þLokgk okM~oS ; KL; vkrrekAp tks Lokgk gþ ogħa ; K dh vkrrek gA vi uk I ol; i jk dkjKFk vfi k dj nuka Lo; a dks vkgħr dj nuk & Lokgk gA

nþ js ç'u dk mÙkj Fkk & þbna u ee oS ; KL; çk.kþ vfxu eż-żkgħfr ds i 'pkr~tks þbna u eeþ dgħ tkrk għ ogħi ; K dk çk.k gA vFk̄k~ejk ; k ejjs fy, dN ugha għ ; g tks ejjs i kl I Hkh dk vf/kdkj gA dkboz i fjudj dk eż-żk; k ; fn /kuks ktlu dj jgħi għi rks dōj vi us fy, ugha vfi riq i fjudj I ekt rFkk jk"V' ds fy, A bl fo"k; i j Loxhiż egħi; kfKd fo | kekrzM Lokeh nh{kkuun th I jLorħ , d 'kkjh hfjd cfØ; k i j dgrs FkA ; g I kjk cāk.M vks fi .M i jk dkj eż-yxk għi għi bl 'kkjh hfjd cfØ; k dks gh yħift, A ge eż-żk eż-vlu dh vkgħfr Mkyrs għi ; fn eż-żk pkgs fd eż-żjek yħi rks eż-żk eż-żi Mlak QSY tk, xh vks nþ js 'kkjh hfjd v3x detkj għi rks tk, xA ; fn iż-żi us vi us fy, j[k fy; k rks ogħi I M+ tk, xka I Hkh v3x þbna u eeþ dh Hkkouk I s dk; l dj jgs għ vks 'kj haj LolFk għ ; fn nkjr eż-żi Hkh dkboz nkuk Qd x; k rks ml s-fudkyuk t: jh għi tkrk għ ugha rks og Hkh nkjr dks I Mlak nxa ka vfxuek għi iż-żi us vi us i kl j[k fy; k rks chekjh i fik għi rks tk, xha tek[kkj cuuk ugha għi tek[kkj ka ds dkj .k jk"V' eż-żi Hkh dbzo ckj I dV vki tkrk għi vr% þbna u eeþ dh Hkkouk I s ; K dkjKA I kjs I dkj eż-żi; gh għi għi p i jk dkj; Qyflur o{kka

rhl js ç'u dk mÙkj Fkk þI jflikko ; KL; I kjþ fu'p; I s I xflū/k bl dk I kj gA ; K fd; k vks I xflū/k ugha QSYh rks ; K D; k gA

; K dk vFkz gh għ fd vki us ; K fd; k i jk dkj dk dk; l fd; k rks vo'; vki ds ; K dh vks vki dh I xflū/k QSYxha ugha rks vki tgħi għi ogħha għ ; K dk i jk dkj dk dk; l gh għ QSYuk vks QSYukka tgħi I s I xflū/k QSYs ; gh ; K gA

bl cāk. M eä gksus okys tks xqkrÜo xqk/kez b̄oj us çnük fd; s ḡ mlḡ 0; fä bl h euñ; ; kfu eä gh xg.k dj l drk ḡ mu xqk/kez dk ikyu dj l drk ḡ bl hfy, on eä dgk& þvfLr u rLekn~vksth; ks ; n~fog0; ustjþ vFkk~ tks cM&cM; K; kx vkfn fd; s tkrs ḡmul svf/kd J§ Ldj vi us thou : ih ; K ḡ

; Kin fuolpu %

dN vñ; fo}kuka us ; Kin ds noiwtk] l ³xfrdj.k , oñ nku dh bl çdkj 0; k[; k dh ḡ &

noiwtk& ; tua bllækfn nökuka i wtua l Rdkj Hkkoua ; K%

bT; Urs %i T; Urs nök vuufr ; K%

bT; rs noñ; % vfLeflufr ; K%

bT; Urs nök vfLeflufr ; K%

bT; rs vI kS bfr ; K%

bT; Urs l Eiñtrk% rflrek l k | Urs nök v=fr ; K%

| ³xfrdj.k&

%dñ ; tua /keñs ktkfre; khkj {kk; Segki # "kk. kkedhdj . ka ; K%

%[kñ bT; Urs l ³xrhfØ; Urs fo'odY; k. kk; i fj Hke. ka ñRok egkUrk

fo}k% ofñndf' k j ke. k; % 0; k[; kujRukdj k% fuelk; Urs vfLeflufr ; K%

%xñ bT; Urs Lodñ; cU/kçkU/kokn; % çel Eekuhkk t%

| ³xfrdj.k; vkgw Urs çkFkz Urs p ; u deñkfr ; K%

nku %

; tua ; Fkk' kfä ns kdky i k=kfnfopkj i g LI ja æ0; kfnR; kx% A

bT; rs noñkñs ku J) ki g LI ja æ0; kfn R; T; rs vfLeflufr ; K% A

egf"kl i kf.kfu us þ; tþ¹⁰ /kkraq l s þu^{3þ}¹¹ çR; ; yxkdj ; K 'kfn dks fu"ilu fd; k gA
fu#ädkj us fu#fä dh þ; K% dLekrA ç[; kr ; tfrdekaþ¹² bl ds vuþ kj nointk& 'kkL=k
eþ fyf[kr rþhl çdkj ds nörkvþ dh intk vFkok çkþfrd rþokþ dh intk vFkk~xþkl o/kU
rFkk tks ekr&fi rk vfkpk; l vfkfn gþ mu fo}kuþ dh intk l Rdkj djukA
l 3xfrdj.k&vXU; kfn çkþfrd rþokþ ds l kfk l 3xfrA vfxu bl l dkj dh ifo=re rþo
gþ rFkk ifo= djus okyh gþ ml l a kx l s fofHkuu f'kYi dk; z Hkh l Ei Uu gks gA ftl çdkj
l fe/kk vfxu ds l a kx l s çnhlr gks tkrh gþ bl h çdkj fo}ku~: i h vfxu ds l a kx l s euþ;
çnhlr ,oa 'kþ gksk gA bþoj ds l kfk vkrrek dk l 3xfrdj.k ; k çkflr djuk nku ¾
tyok; q vfkfn çkþfrd rþokþ dh 'kþ) ; k xþko/kU ds fy, vfxu eþ xlþkr vfkfn mükeküke
l xþu/kr i f"Vdkj d vkjkk; o/kd oLrþu dh vkgfr rFkk l dkj ds ck.hek= ds ykþk o mJlufr
ds fy, fo|k vFkok /ku vfkfn dk fofu; kx djuk ; K gA _f"k n; kuhn us ; tþn v/; k;
çFke eþ= ¹² ds Hkk"; eþ fy[kk gþ¹³&

bT; Urs l Urk"; Urs ; kpdk ; u deZkk l ; K%

bT; rs Hkxoifr l oLoafu/kkl; rs ; u ok l ; K%

bT; rs pRokjks onk% l k³xk% l jgL; k% l fPN"; ; %

l Eçnh; rs ymi fn'; Urk l nkpk; yFku ok l ; K%

vFkk~ftl es ; k tgkj ij ; kpdk dh bPNki frz gks gþ og ; K gA bþoj eþ vi uk
l oLo l eizk dj nuk ; K gA vkj f"k"; k dks vaxka l fgr pkjks onks dk mi nsk fn; k tkrk
gþ og ; K gA

bl çdkj ge Hkkjrh; l Lþfr dk tc voykdu djrs gþrks ; K dk vFk% l oþ HkoUq
l f[ku%, oa i jki dkje; thou gA ; gh ofnd ; K l Ldfr gA

I ÜnHkz %

- 1- _ 10-71-11
- 2- dkR; k- JkS | w 3-5-5
- 3- 'kriFk 12-8-2-23
- 4- r\$ukjh; ck 3-3-8-10
- 5- fu#ä 2-7
- 6- egkHkk"; i Li 'kkfad
- 7- I R; kFkçdk'k
- 8- vFko& 7-5-4
- 9- ; K çopu] i: 2
- 10- noi w tkl 3xfrdj .knkj \$kq
- 11- ; t; kp; rfoPNçPNj {kkj 3} v- 3-3-90
- 12- fu#ä 3-20
- 13- /kkRoFkkz| KfL=/kk Hkofr & ½d½ fo | kKku/kekutBku o) kuka no kuka fonHke~, fgdi kjekfFkdl qkl Ei knuk; I Rdj .keA ¼[k½ | E; d~ i nkFkxqk | esyfojk/kKkul xR; k f' kYi fo | k çR; {khdj .ke~ fuR; a fo }RI ekxekutBkue~ A ¼x½ fo | kl qk/kekfn 'kHkxq kuka fuR; a nkudj .ke~ bfrA
- 14- Hkkênhfi dk 4@2@12